

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 63. Quid notandum sit circa tempus, quo incipit mensis Papæ vel Ordinarii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

præbenda, quæ dicitur primæ gratiæ, quæ, in quocunque etiam mense vacet, semper confertur ab Universitate, id est, à Rectore Magnifico & quatuor Provisoribus, omnes autem qui ab Universitate providentur præbendæ tertiæ vel primæ gratiæ, debent esse saltem Magistri in artibus, & potestas conferendi præbendam tertiæ gratiæ debet confirmari à singulis Pontificibus, & quandoque confirmatur tantum ad aliquot annos; potestas autem conferendi præbendam secundæ vel primæ gratiæ est stabilis & perpetua.

Q. 63. Quid notandum sit circa tempus, quo incipit mensis Papa vel Ordinarii. R. Seqq. 485

§. I. Initium novæ diei de jure communi incipit à media nocte L. *More Romano*, ff. de feriis, L. *Consuluit*, de off. deleg. Nav. *Tiraq. Gonz. Barb. Garc. Castrop.* t. 13. d. 2. p. 22. §. 2. n. 1. Tempus autem mensis sumi debet secundum Calendarium, & tempus horæ mediæ noctis attendi debet, non præter propter, sed, quantum fieri potest, de momento ad momentum, civiliter & more Ecclesiastico, per designationem horologii, sicuti dictum est l. 1. à n. 582.

§. II. Tum est, v. g. duodecima noctis in æstimatione Ecclesiæ, quando sonat primus pulsus horologii, sive dum auditur, primus è quatuor quadrantibus, ante signa ipsiusmet horæ, quia quando rotæ incipiunt volvi pro sonando primo ictu, jam secundum tempus adest hora, uti periti artifices fatentur, & docent *Sanct. Barb. Garc. Castrop. Schild. de Consc.* t. 6. c. 4. §. 1. *Gob. in Exp.* t. 4. n. 274. *Nicol.* t. 1. d. 12. §. 3. *Leur.* p. 1. q. 561. n. 2., ictus enim illi volunt manifestare horam præsentem. Putant quidem *Bress. Leand. Dicast. Narbon. Pasq. Gob. Carden.* in l. crisi d. 26. n. 73. & alij apud *Dianam*

p. 10. t. 13. R. 45. probabile esse, quòd hora duodecima recdum censeatur adesse moraliter & civiliter, (ad quam moralem & civilem æstimationem horæ attendit Ecclesia) nisi dum auditur duodecimus pulsus horæ, tum quia alioquin etiam cum primo motu rotæ jam fuisset duodecima, quod videtur esse contra sensum communem, tum etiam quia horologium est veluti testis, qui aliquid loquitur, testis autem non censetur loquendo dedisse testimonium, donec propositionem suam integrè edixerit, prolatis etiam ultimis verbis, ergo licet horologium per primum pulsus denotet aliquam horam esse completam, tamen non notat, quæ aut quota sit illa, donec ultimus pulsus accesserit: sed R. Cum primo motu Rotæ adesse horam, sed nescimus adesse nisi ex pulsu. Ad alteram rationem est disparitas, quia testis loquens potest per extrema verba modificare vel explicare totum priorem sensum, quem elocutus est, horologium autem eloquitur prius per ultimum simul pulsus, attamen ab initio invariabiliter manifestabat totam illam horam præsentem: si tamen in horologio esset lusus campanarum, hic est ante horam.

487 §. III. Si unicum esset horologium, quod ordinariè aberrat, non est habenda ejus ratio, sed ex aliis iudiciis colligendum est medium noctis, horologia enim, quæ negligenter diriguntur, non habent vim opinionis probabilis, sed sunt veluti homines non digni fide, quia sciuntur sæpe mentiri, *Caram. Gob. n. 275.* E contra si sint plura horologia ordinariè bene directæ, aliqui putant standum esse horologio parochiæ defuncti, alii illo, quo populus communiter dirigitur, alii dicunt, si plura sint quàm duo, standum pluribus numero & communiter certioribus, uti contingit in testibus; vide *Nicol. §. 4.* ubi verò

verò non est horologium vel non est auditum medium noctis, metiendum est, vel ex cursu siderum, vel ex iudicio prudentum, *Garc. Barb. Castrop. Ex galki autem cantu vix aliquid certi colligi potest, cum mutet tempora, nisi per experientiam aliud sciretur; poterit tamen firmare præsumptionem, maximè pro Ordinario, si adversarius oppositum non probet, Gonz. Garc. Castrop. Leur. q. 561.*

§. IV. In dubio invincibili, an beneficium vacaverit in Papæ vel Ordinarii mense, uti si beneficiarius inveniatur ultimâ nocte Decembris mortuus, standum est pro Ordinario, quia de jure communi spectat ad hunc provisio, *Cap. Ex frequentibus, de Instit. & reservatio non præsumitur, utpote odiosa, Garc. Corr. Gob. Nicol. Leur. p. 3. q. 15. Quod si uterque providerit, & nesciatur, quis prior, nec alteruter provisorum sit in possessione, adhuc præferatur provisor ab Ordinario, quia pro hoc præsumitur, Gonz. Castrop. Leur. p. 2. q. 562. n. 3.; dicuntque idem Garc. Barb. Castrop. Nicol. Leur. contra Gonz. licet quis prius esset provisor à Papa, jamque haberet possessionem, quia Papa voluisset providere vâ reservationis, quæ hic in dubio non habuisset locum; aliud autem est, quando agitur de jure concursus seu præventionis, uti dicitur n. 578.*

Q. 64. *Quid præterea sit addendum circa reservationem Papalem. R. Seqq.*

§. I. Reservatio est interdictum Papæ, factum inferiori circa usum potestatis disponendi de beneficio. Quomodo autem differat ab affectione beneficii per appositionem manuum Papæ, dicitur à n. 521. Porro hic notandum obiter, antehac ad Episcopos spectasse omnium beneficiorum collationem, & circa tempora *Ioannis XXII.* sub annum 1316. incepisse reservationes hac occasione, quod ad preces Papæ & eius